

KRYSTYNA WOJTCZAK

Lekarze podstawowej opieki zdrowotnej w prawie III Rzeczypospolitej Polskiej

Streszczenie

W roku 2019 mija dwadzieścia pięć lat od wdrożenia pierwszego aktu prawnego pozwalającego na wprowadzenie do polskiego modelu podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) pierwszych lekarzy rodzinnych (lekarzy pierwszego kontaktu). Początek zmian w tym zakresie, przypadający na lata dziewięćdziesiąte ubiegłego stulecia, nie był łatwy i do końca 2024 r. nie jest procesem zamkniętym. Na przestrzeni tych lat zmianom podlegały nie tylko warunki kształcenia i doskonalenia zawodowego lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, w tym lekarzy rodzinnych. Zmianom poddano także formy organizacyjnoprawne udzielania przez tę grupę lekarzy podstawowych świadczeń zdrowotnych, a także warunki ich wyboru przez świadczeniobiorców – spośród lekarzy, z którymi instytucje ubezpieczenia zdrowotnego (kasa chorych, Narodowy Fundusz Zdrowia) zawarły umowę o udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej lub umowę z podmiotem leczniczym zatrudniającym lekarza POZ.

Zakres wprowadzanych ówczesnie zmian był szeroki, na początku lat dziewięćdziesiątych wręcz niemożliwy do osiągnięcia bez wsparcia Banku Światowego oraz programu PHARE, a także bez prac podejmowanych przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej oraz trzy regionalne konsorcja (unie) opieki zdrowotnej. Znaczenie każdej z tych instytucji prawnej i działań przez nie realizowanych było znaczące. Po 1998 r. dało podstawę do dalszych prac nad doskonaleniem modelu powszechnej i podstawowej opieki zdrowotnej.

Proces zmian w tym zakresie zamyka ustawa z 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej. Aktem tym po raz pierwszy wyraźnie zdefiniowano jej cele. Wprawdzie realizacja każdego z nich ma służyć świadczeniobiorcom, ich wypełnianie przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej ma różny walor. Lekarz POZ ma zapewniać świadczeniobiorcy i jego rodzinie opiekę zdrowotną, a zarazem koordynować wszystkie etapy procesu udzielanych mu świadczeń opieki zdrowotnej. Ma także wypełniać misję społeczną tego zawodu przez zapewnienie realizacji zadań szerszych, tj. promocję zdrowia dostosowaną do potrzeb różnych grup społeczeństwa, edukację świadczeniobiorcy w zakresie odpowiedzialności za własne zdrowie i kształtowanie świadomości prozdrowotnej, ustalanie priorytetów zdrowotnych populacji objętej opieką oraz wdrażanie działań profilaktycznych.

Słowa kluczowe: proces restrukturyzacji polskiej ochrony zdrowia – lekarze rodinni a lekarze podstawowej opieki zdrowotnej – warunki udzielania świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej